SEKO PAK®

Koncept “produžene odgovornosti” u upravljanju ambalažnim otpadom i njegova primena u Srbiji

MISP, WR&R, Beograd, 15.06.2010. godine

Regulativa

Nacionalni ciljevi

Narodna skupština Republike Srbije nedavno je usvojila *Zakon o ambalaži i ambalažnom otpadu.*

Paralelno ***Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja*** izradilo je dodatnu regulativu kojom će se omogućuje implementacija *Zakona.*

Kao najvažnija izdvaja se nedavno usvojena ***Uredba o utvrđivanju plana smanjenja ambalažnog otpada za period od 2010. do 2014.*** **godine.**, kojom se utvrđuju se **nacionalni ciljevi upravljanja ambalažom i ambalažnim otpadom** (u odnosu na ponovno iskorišćenje i reciklažu ambalažnog otpada).

SEKOPAK®

Regulativa

Nacionalni ciljevi

		Opšti ciljevi				
		2010	2011	2012	2013	2014
Iskorišćenje	[%]	5,0	10,0	16,0	23,0	30,0
Reciklaža	[%]	4,0	8,0	13,0	19,0	25,0

		Specifični ciljevi za reciklažu				
		2010	2011	2012	2013	2014
Papir/karton	[%]	0,0	0,0	14,0	23,0	28,0
Plastika	[%]	0,0	0,0	7,5	9,0	10,5
Staklo	[%]	0,0	0,0	7,0	10,0	15,0
Metal	[%]	0,0	0,0	9,5	13,5	18,5
Drvo	[%]	0,0	0,0	2,0	4,5	7,0

Napomena: Rok za implementaciju *Zakona o ambalaži i ambalažnom otpadu* je kraj maja 2010, međutim obaveze po nacionalnim ciljevima važe od 1 januara. 2010. godine

SEKOPAK®

Obaveze proizvođača

Osnovne obaveze

Proizvođač, uvoznik, paker/punilac i isporučilac ambalaže ili upakovanog proizvoda koji posle upotrebe postaje ambalažni otpad (tzv. “proizvođač” ambalažnog otpada), obavezan je da obezbedi **upravljanje** tog ambalažnog otpada odnosno da organizuje njegovo **sakupljanje, reciklažu i/ili ponovno iskorišćenje.**

Naravno, količina ambalažnog otpada za koju se mora obezbediti upravljanje mora biti usaglašena (proporcionalna) postavljenim **nacionalnim ciljevima.**

SEKOPAK®

Obaveze proizvođača

Ispunjavanje obaveza

Proizvođač, uvoznik, paker/punilac i isporučilac može pomenutu obavezu ispuniti tako što će:

- Sam organizovati upravljanje ambalažnim otpadom – sopstveno upravljanje ambalažnim otpadom, ili
- Organizovati upravljanje ambalažnim otpadom preko trećeg lica kojem je isti ugovorom preneo pomenutu obavezu – upravljanje ambalažnim otpadom preko tzv. operatera sistema upravljanja ambalažnim otpadom (u daljem tekstu operater sistema).

Inače, pravo (i obaveza) da proizvođač, uvoznik, paker/punilac i isporučilac može sam da organizuje upravljanje svog ambalažnog otpada je jedan od osnovnih principa **“(produžene) odgovornosti proizvođača”.**

SEKO PAK®

Operater sistema

Osnove karakteristike

- Zajednička organizacija više osnivača (proizvođača, uvoznika, pakera/punioca i isporučioca),
- Osnovan da u ime svojih klijenata (koji mogu, pored osnivača, biti i druge kompanije) organizuje ispunjavanje obeveza vezanih za upravljanje ambalažnim otpadom, na održiv i finansijski najpovoljniji način,
- Klijentima naplaćuje **uslugu** organizacije upravljanja ambalažnim otpadom, čija je visina jednaka zbiru proizvoda količina (masa) pojedijačnih vrsta ambalažnog otpada i pojedinih nadoknada za upravljanje ambalažnim otpadom (po pojedinim vrstama),
- Jednak tretman prema svim klijentima, a naročito jednake nadoknade za upravljanje ambalažnim otpadom (po pojedinim vrstama) za sve klijente bez obzira na veličinu i status klijenta (osnivač ili ne),

SEKOPAK®

Operater sistema

Osnove karakteristike

- Posluje po neprofitnom principu, odnosno, na kraju poslovne godine ako je razlika u sredstvima sakupljenim od naplate usluga upravljanja ambalažnim otpadom i ukupnih troškova pozitivna, ista se osnivačima ne vraća kao “dividenda” već se koristi u narednoj godini u svrhu upravljanja ambalažnim otpadom,
- Direktno ne obavlja poslove sakupljanja, reciklaže i/ili ponovnog iskorišćenja već iste organizuje uz pomoć svojih partnera - opština, komunalnih preduzeća i drugih preduzeća i preduzetnika za sakupljanje, reciklažu i energetsko iskorišćenje.

SEKO PAK®

Operater sistema

Obaveze opština

Upravljanje komunalnim (i ambalažnim otpadom)

Po odredbama *Zakon o upravljanju otpadom i Zakona o komunalnim delatnostima* a i *Nacionalne strategije upravljanja otpadom*, **opštine** (a time i odgovarajuća komunalna preduzeća) **imaju (ključne) obaveze u upravljanju komunalnim otpadom,** odnosno iste između ostalog:

"...uređuju organizovanje i način selekcije (razvrstavanja) i sakupljanja (komunalnog) otpada radi reciklaže..."

Kako komunalni otpad sadrži **~23%** ambalažnog otpada i kako reciklabilni materijali čine **~ 70%** ambalažnog otpada, razvrstavanje i sakupljanje ambalažnog otpada radi reciklaže je od presudne važnosti.

Nažalost, složen sistem upravljanja ambalažnim otpadom **sam po sebi nije (ekonomski) održiv.**

SEKOPAK®

Obaveze opština

Upravljanje komunalnim (i ambalažnim otpadom)

Nažalost, (ekonomska) održivost razvrstavanja i sakupljanja zavisi od porekla ambalažnog otpada.

Tako kod ambalažnog otpada poreklom iz kućnog otpada, **realni troškovi razvrstavanja i sakupljanja ovog otpada su <u>veći</u> od prihoda koji se ostvaruju prodajom razvrstanih materijala!**

Sa druge strane kod ambalažnog otpada poreklom iz komercijalnog/industrijskog otpada sitacija je obrnuta tj. **troškovi razvrstavanja i sakupljanja ovog otpada su uglavnom <u>manji</u> od prihoda koji se ostvaruju prodajom razvrstanih materijala!**

Upravo zbog toga se privatni sektor uglavnom fokusirao na razvrstavanje i sakupljanje ambalažnog otpada iz komercijalnog sektora.

Opštine i operateri sistema

Troškovi i način sakupljanja

Strateško opredeljenje Sekopaka!!!

Opštine i operateri sistema

Troškovi i način sakupljanja

Slični sistemi već prisutni u određenom broju opština !!!

Opštine i operateri sistema

Potencijal za saradnju

Prema tome, sa jedne strane imamo **opštine** (a time i odgovarajuća komunalna preduzeća) koje imaju obaveze u upravljanju komunalnim (kućnim) otpadom, a koje neće biti u stanju da ispune (na ekonomski održiv način), a sa druge strane imamo operatera sistem koji je spreman da **izdvoji sredstva** za ispunjavanje svojih obaveza u upravljanju ambalažnim otpadom, kojim će pokriti razliku realnih troškovi razvrstavanja/sakupljanja i prihoda koji se ostvaruju prodajom razvrstanog ambalažnog otpada materijala.

Opštine *(a time i odgovarajuća* ***komunalna preduzeća****) i* ***operateri sistema*** *dugoročno predstavljaju* ***prirodne partnere****,* ***jer jedni drugima mogu da pomogu u ispunjavanju svojih obaveza!!!***

SEKOPAK®

Opštine i operateri sistema

Potencijal za saradnju

Takođe ne treba zaboraviti da se razvrstavanjem ambalažnog otpada iz kućnog otpada postižu **značajne uštede** na**:**

- Deponovanju komunalnog otpada, kao i
- Logističkim troškovima sakupljanja i odvoza ostatka kućnog otpada.

Opštine i operateri sistema

Potencijal za saradnju

- Osnovni princip rada operatera sistema tj. Sekopaka sa sakupljačima (komunalnim sektorom).

- **Napomena:**
  - Sakupljači zadržavaju “vlasništvo” nad materijalom odnosno sami prodaju materijal i za sebe zadržavaju sav prihod od prodaje.
  - Sakupljači zadržavaju pravo izbora kapaciteta za tretman kome će dati materijal (ali samo onim koji imaju odgovarajuće dozvole).

Opštine i operateri sistema

Evropska praksa

Implementacija Direktive o ambalažnom otpadu
EPR, ali blizu tržištu
(Velika Britanija)

Takse, bez dobrovoljnog sporazuma
(Danska)

I takse i dobrovoljni sporazum
(Holandija)

27 država EU
+ 2 EEA države
+ 2 države
– kandidati za pristupanje EU

Fond kojim upravlja industrija
(Island)

Odgovornost proizvođača
(Austrija, Belgija, Francuska, Španija, Nemačka, Irska, Luksemburg, Portugalija, Švedska, Grčka, Letonija, Litvanija, Poljska, Češka, Slovačka, Mađarska, Slovenija, Kipar, Malta, Estonija, Rumunija, Bugarska, Turska, Norveška, Finska, Italija)

Fond vs. EPR
(Hrvatska)

SEKOPAK®

Sekopak

Osnovni cilj

*...izgradnja **održivog višematerijalnog** sistema upravljanja ambalažnim otpadom unapređenjem komunalnih i drugih kapaciteta upravljanja otpadom uz najmanji mogući trošak za klijente...*

Sekopak

Članovi - osnivači

PEPSI

Ball Packaging Europe

APATINSKA PIVARA 1756

Carlsberg Srbija

ШТИТИ Tetra Pak ШТО ЈЕ ДОБРО™

bambi

fresh Co.

Coca-Cola Hellenic Passion for Excellence

KNJAZ MILOŠ

Sekopak

Gde smo sada?

- Trenutne i najvažnije aktivnosti Sekopaka u Srbiji:
  - Predata prijava za dobijanje dozvole za Operatera sistema upravljanja ambalažnim otpadom na celoj teritoriji Republike Srbije (trenutno jedini),
  - Započeta izgradnja sistema upravljanja ambalažnim otpadom,
  - Identifikovane potencijalne nove članice,
  - Identifikovani potencijalni klijenti, odnosno kompanije, koje će svoje zakonske obaveze ispunjavati preko Sekopaka.

Sekopak

Gde smo sada?

- Trenutne i najvažnije aktivnosti Sekopaka u Srbiji:

- Priprema edukativnih kampanja usmerena ka svim ciljnim grupama,
- Izrada prepoznatljivog i uniformnog izgleda sudova za sakupljanje ambalažnog otpada,
- Formiranje baze podataka on-line za klijente i partnere/JKP,
- U procesu izrade je softvera za on-line prijavljivanje količina, modul za edukaciju po opštinama, modul za mobile collection unit – Waste Busters,
- Potpisan Ugovor o dobijanju licence za izdavanje simbola tzv Zelena tačka (Green Dot) sa organizacijom Pro Europe.

Sekopak

Gde smo sada?

- Započeta izgradnja sistema upravljanja ambalažnim otpadom:

Faza 0 – Ništa nije rađeno

Faza 1 – Upoznavanje

Preliminarno sakupljanje podataka (pre prvog obilaska) o Opštini i/ili KP

Preliminarni sastanak sa predstavnicima Opštine i/ili KP-a radi upoznavanja, uzimanja osnovnih podataka i objašnjenje o mogućnostima saradnje sa Sekopakom

Faza 2 – Priprema Ugovora

Slanje ili lična predaja preliminarnog predloga Ugovora

Prezentacija Sekopaka ključnim predstavnicima Opštine i/ili KP-a o Sekopaku i osnovnim elementima Ugovora

Faza 3 – Pregovori oko Ugovora

Sastanak sa predstavnicima Opštine i/ili KP-a radi usaglašavanje konačne verzije ugovora

Priprema konačne verzije Ugovor

Faza 4 – Implementacija Ugovora

Potpisivanje ugovora

Izrada Plana upravljanja ambalažnim otpadom

SEKOPAK®

Sekopak

Gde smo sada?

- Započeta izgradnja sistema upravljanja ambalažnim otpadom:

Faza 0

Faza 1

Faza 2

Faza 3

Faza 4

1- preko 600 t

2 - od 300 t do 600 t

3 - od 150 t do 300 t

4 - od 50 od 150 t

5 - do 50 t

Sekopak

Gde smo sada?

#	Opština/Grad	Faza	Datum potpisivanja	Ciljna količina			Tip sistema		Sakupljači	Komentar
		[0 -4]	[dd.mm.2010]	±Δ	pros.	±Δ	Kontej.	Žuta kesa	I	
				[t]	[t]	[t]	[da/ne]	[da/ne]		
1	Inđija	3		300	310	320	da	da	JKP Komunalac	
2	Čačak	4	11.02.2010	825	850	875	da	da	JKP Komunalac	
3	Novi Bečej	3		35	50	65	da	da	Brantner Otpadna Privreda	
4	Kovačica	3		35	50	65	da	da	Brantner Otpadna Privreda	
5	Opovo	3		35	50	65	da	da	Brantner Otpadna Privreda	
6	Kanjiža	3		35	50	65	da	da	Brantner Otpadna Privreda	
7	Leskovac (region) - Leskovac, Lebane, Medveđa, Vlasotince, V. Han i C. Trava	4	27.01.2010.	145	150	155	da	da	PWW Leskovac d.o.o.	Planira se uvođenje žute kese
8	Niš	4	16.02.2010.	190	200	210	da	ne	JKP Mediana	
9	Sombor	4	29.03.2010.	20	30	50	da	da	JKP Čistoća	Planira se uvođenje žute
10	Lapovo (region) - Lapovo, Batočina, Rača i Despotovac	3		60	80	100	da	ne	A.S.A	
11	Novi Sad	2		120	600	1.000	da	ne	JKP Čistoća	
12	Kragujevac	3		150	350	500	da	ne	JKP Čistoća	
13	Ćuprija	1		5	12	15	da	ne	JKP Usluga	
14	Beograd	2		1.000	2.000	3.000	da	ne	JKP Gradska	
15	Dimitrovgrad	3		5	12	15	da	da	JKP Komunalac	Planira se uvođenje žute
16	Subotica	4	15.03.2010.	1.400	1.500	1.600	da	ne	JKP Čistoća	
17	Gornji Milanovac	4	05.05.2010.	70	90	110	da	da	JKP G.Milanovac	
18	Valjevo	1		5	12	15	da		JKP Vidrak	
19	Kruševac	0		0	0	0	da		JKP Kruševac	
20				0	0	0				
				4.435	**6.396**	**8.225**				

Budimo strpljivi…